

ก

คำนำ

รายงานวิจัยเรื่อง การเพิ่มศักยภาพและสรรพคุณของพืชผักสมุนไพรในตำรายาล้านนา:

การศึกษาฤทธิ์การยับยั้งจุลินทรีย์ก่อโรคและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการให้ผลผลิต นี่เป็นงานวิจัยที่พัฒนาต่อ ยอดมาจากงานวิจัยจำนวน ๒ เรื่อง คือ เรื่องการศึกษาค้นคว้าตำรายาพื้นบ้านล้านนา: กรณีศึกษากลุ่มโรคมะเร็งหรือบ่่าเอ็ง ซึ่งได้พบว่ามีพืชผักสมุนไพรพื้นบ้านหลายชนิดที่มีความถี่สูงในการนำไปใช้ในตำรายาพื้นบ้านล้านนา เช่น ผักฮ้วน ผักเชียงดา ผักหวานบ้าน ผักหวานป่า ถั่วพู ดังนั้นจึงมีงานวิจัยเรื่องที่สองตามมาคือเรื่อง การเสริมสร้างศักยภาพการผลิตพืชผักสมุนไพรเพื่อเป็นอาหารปลอดภัยและสร้างความมั่นคงทางอาหารของชุมชน งานวิจัยนี้ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน และเกษตรกรในพื้นที่ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ปลูกพืชผักสมุนไพรดังกล่าวเพื่อใช้เป็นอาหารและยาไว้บริโภคในครัวเรือนและหากมีมากหรือเหลือก็นำไปจำหน่ายในตลาดใกล้บ้าน (ภาคินัด) เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว อย่างไรก็ตามก็ยังขาดข้อมูลทางวิทยาศาสตร์มาช่วยสนับสนุนเพื่อให้สามารถนำพืชผักเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ให้ได้มาก และหลากหลายจึงทำให้เกิดงานวิจัยเรื่องนี้ขึ้น งานวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของพืชผักสมุนไพร เช่น ผักฮ้วน ผักเชียงดา ผักหวานบ้าน ผักหวานป่า ถั่วพู ย่านาง พักข้าวและตำลึง ในการยับยั้งจุลินทรีย์ก่อโรคหลายชนิดซึ่งพบว่ามีพืชหลายชนิดสามารถยับยั้งจุลินทรีย์ได้ดี นอกจากนี้ได้ศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชเหล่านี้โดยเฉพาะในเรื่องของปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเพิ่มผลผลิตพืชซึ่งพบข้อมูลที่น่าสนใจมากในการเพิ่มผลผลิต เช่น ผักเชียงดา ผักหวานบ้าน ย่านาง และถั่วพู คณะวิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรโดยผ่านการอบรมสัมมนาซึ่งจัดที่เทศบาลตำบลป่าป้อง ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีเกษตรกรและผู้สนใจเข้าร่วมอบรมสัมมนาเป็นจำนวนมาก สิ่งที่ได้จากงานวิจัยเรื่องนี้ก็คือการนำองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ (ลานนาคดี) ซึ่งได้จากการแปลตำรายาพื้นบ้านที่เขียนด้วยอักษรล้านนามาผนวกกับองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และองค์ความรู้ทางเกษตรศาสตร์ และยังได้สร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรและความร่วมมือของเกษตรกรตำบล เกษตรอำเภอ วิทยาการที่เป็นผู้นำของชุมชนในเรื่องของเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย เทศบาลตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จึงทำให้งานวิจัยสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นิตยา บุญทิษ และคณะ

๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖